

KARINTHY FRIGYES

MAGYARÁZOM A BIZONYÍTVÁNYOM

Hát kérem szépen, először is: ez még nem végleges bizonyítvány - ez csak afféle lenyomat, amit ideiglenesen kiosztottak nekem. Hogy ma van a féléves bizonyítvány-nap, az nem jelent semmit. A többiek tényleg kapták a bizonyítványt, de az enyémet föl kellett küldeni a minisztériumba, mivel tévedések derültek ki, amiket sürgősen orvosolni kell. Igen. Különben a bizonyítvány-ellenőrző és kiegészítő konferencia foglalkozni fog az esettel, tanfelügyelői középülésen. Az osztályfőnök úr, mikor ideadta nekem a bizonyítványt, beszédet tartott: kicsit zavarban volt, és tiszteltette a papát. Kérlek, kedves Bauer, monda, légy szíves, közöld szüleiddel, miszerint sajnálatos tévedés történt bizonyítványoddal, hibás tételek csúsztak bele. A bélyeghatósági szabályrendelet szerint, sajnos, így is ki kell adni a bizonyítványt, de kérnelek kell, kedves Bauer, közöld a szülővel, miszerint ez csak olyan okirat, aminek az adatai nem jelentenek semmit. Kérd meg kedves szüleidet, ne haragudjanak ezért a tévedésért, az igazi bizonyítványt csakhamar kiállítjuk - egyelőre kéretem őket, hogy írják alá ezt, mert az összes iratokat átküldtük a rendőrségre, ahol a nyomozás miatt szükség van erre az aláírásra; de hangsúlyozd kérlek, hogy ez csak formáság. A főkapitány személyesen átírt a fiumei tengerészeti gimnáziumba, derítenék ki, hogy került bele a bizonyítványomba történelemből ez a... ez a... szám, ami ugyancsak egy közönséges szám, azt jelenti, hogy négyszer feleltem történelemből - de esetleges félreértésekre ad alkalmat.

Tudniillik Mangold, a történelemtanár, az csak helyettes tanár nálunk, még nem is osztályozhat, mert előbb vizsgáznia kell osztályzástanból a főegyetemen. Ő csak helyettes osztályzatot adhat, amit másképpen kell érteni - egyes helyett kettest, kettes helyett négyest -, majd ha letette a vizsgát, akkor az összes bizonyítványokban kiigazítják az osztályzatokat igazi osztályzatokra. Most egyelőre kéreti a papát, ne tessék haragudni egyelőre, és üzeni, hogy én négyszer feleltem történelemből, egyszer aláhúzott kétharmadra, egyszer egyesre, kétszer háromnegyedkettesre, tessék ezt összeadni, számtani középarányost venni, kijön a háromnegyed egyes, aláhúzva. Először a második Józsefből feleltem, de akkor csengettek; másodszer kérdezte az örökösödési jogot, mondtam schmalkaldeni szövetség, láttam, mikor beírta az egyfelest, de akkor elvesztette a noteszt.

Fizikából. Hát fizikából már novemberben feleltem, kérdezte a Föld mozgását, s én mondtam, hogy a Nap körül és ellipszis-alakú pályán, melynek egyik gyújtópontjában a Nap van, és ez a Newton érdeme. De akkor a mellettem ülő fiúval összetévesztett, akinek háromnegyede van a fizikából, és nekem írta be véletlenül. Akkor szóltam, a tanári kar megnézte a noteszt, mondta, hogy tényleg a Csekonics helyett írta be véletlenül, de ezt most már nem lehet kiigazítani, mert ebből neki a kormánynál kellemetlenségei támadnak, nagyon kért, hogy ne firtassam a dolgot most egyelőre, és tegyem meg neki, hogy most egyezzem bele a hármasba, év végére kijavítja jelesre, és nem is kell felelni a következő félévben. A jelest mindjárt be is vezette a születési bizonyítványomba, főigazgatói aláírással.

Fröhlichnek pikkje van rám algebrából, arról nem tehetek. A határozatlan együtthatóval kellett megoldani az egyenletet és akkor mikor kihívott, és akkor mikor megmondtam, hogy akkor beszorzok lambdával, erre kiesik a második egyenlet, persze, azért nem esett ki, mert iksszel is be kellett volna szorozni, csak hogy ezt Fröhlich nem vette észre, mire megmondtam, hogy hogy kellett volna, akkor mikor észrevette, hogy ő nem tudta, szégyellte magát, és azt mondta, hogy menjek helyre, és azóta pikkje van rám, mert jobban tudtam az algebrát, és nem akart kihívni javítani, pedig a törvényszékben benne van, hogy januárig ki kell hívni a fiút javítani, mert másképpen nem érvényes az osztályzat, és a Steinmann, a legjobb tanuló is mondta, hogy föl lehet jelenteni Fröhlicht, de nem akartam, mert úgyis pikkje van rám, pedig a dolgozatba nekem ugyanaz jött ki, mint Steinmannak.

Magaviseletből azért van kettes, mert ha van három hármas, akkor nem lehet a magaviseletből se egyes, hanem akkor külön bizonyítványt adnak magaviseletből, amit postán küldenek el a szülőknak.

Ezt!?!... Ez nem hármas, ez kettes, csak hogy az osztályfőnök úr olyan furcsán írja a kettest, véletlenül felül írja a végét a kettesnek. Csak a vezetéknév tessék aláírni... de mostanában ne tessék bemenni az iskolába... a kaput kiemelték... most átalakítják... nincs kapu... nem lehet bemenni... majd egy-két hét múlva...

KARINTHY FRIGYES

TANÁR ÚR KÉREM

(1916)

TARTALOM

BEVEZETÉS
REGGEL HÉTKOR
ELKÉSTEM
ELADOM A KÖNYVEM
A JÓ TANULÓ FELEL
A ROSSZ TANULÓ FELEL
A BUKOTT FÉRFI
MAGYAR DOLGOZAT
I. HÁROMNEGYEDES DOLGOZAT
II. EGYFELES DOLGOZAT
RÖHÖG AZ EGÉSZ OSZTÁLY
KÍSÉRLETEZEM
MAGYARÁZOM A BIZONYÍTVÁNYOM
A LÁNYOK
NAPLÓM
LÓGOK A SZEREN
A VÉSZTANÁCS
HAZUDOK
TANÍTOM A KISFIAMAT
ELNÖKÖLTEM AZ OSZTÁLYVIZSGÁN
SZERETEM AZ ÁLLATOT
A PAPÁM

Kosztolányi Dezső emlékének

BEVEZETÉS

Az udvaron keresztül belopóztam - fél tíz után járhat az idő, most a folyosók kihaltak és konganak, csak néha, mikor egy becsukott ajtó előtt elmegyek, csap ki felém a zümmögés és egyszerre mélyen és igen komolyan elszorul a szívem. A második emeleten, jobbra a tanári szoba mellett, a VI-ik b) osztály ajtaját kinyitották, levegőzés miatt. Leveszem a kalapomat,

zsebre teszem. Aztán óvatosan bemegyek az ajtón, félrefordított fejjel meghajtom magamat a katedra felé és nesztelen léptekkel hátravonulok. Az utolsó padban, a kályha mellett, üres egy hely. A tanár nem nézett rám, rendben van, legyintett egyet, azt hitte, idetartozom, én vagyok az, aki öt perccel előbb kiment. Nesztelenül megkerülöm a köpőládát és a szemétkosarat. Rálépek egy fél kiflire, óvatosan megfordulok és beülök az utolsó padba. Vörösesszőke, szeplős fiú ül mellettem - oh igen, oh igen - és majdnem felkiáltok örömben, meglepetésemben, boldogságomban: hiszen ez a Büchner! - milyen, milyen régen nem láttam, hol jártam én, istenem, milyen borzasztó álmaim voltak. De most itthon vagyok megint, a jó, igazi valóságban, az én valóságos életemben, amiből nem volt jó kimenni - oh, itthon vagyok, én vagyok az, Karinthy Frigyes a hatodik béből, hát persze, mi csoda ostoba álom volt az. Egyszerre minden szag ismerős: remegve nyúlok be a padba és kihúzok egy füzetet. Egy pillanatig káprázik a szemem, de aztán világosan elolvasom: az én nevem, hatodik bé, magyar dolgozatok.

Büchner, édes Büchnerkém, hogy vagy, te drága, vörös ember. Büchner kissé csodálkozva néz rám, nem érti, minek örülök úgy, hogy értené! Pszt, mondja, meglök, és mérgesen néz rám oldalt. Persze, én itt lármázok, mikor odakint felelnék - ki felel? ahá, a Steinmann, a Bódog! - és aztán! Neki lesz baja belőle! De édes Büchnerkém, nem érted, alig tudok uralkodni az örömömön. Büchner nem érti, hogy lehet valaki ilyen marha, aszongya, minek röhögsz úgy, tudod, hogy pikkje van rám, azt hiszi, én bolondozok és azon röhögsz. Különben pedig miért nem férsz a bőrdobbe? Pszt, lassan beszélj.

Hát idehallgass, édes Büchnerkém, milyen marhaságot álmodtam - és most boldog vagyok, hogy csak álmodtam. Azt álmodtam, hogy én nem vagyok már tizenhat éves, hanem sok év telik-múlik és tudod, és sok zavaros és zagyva dolog jön, egészen másképpen, mint ahogy én most elképzelem. Tudod, álomban leérettségiztem, képzeld (na és örülsz, hogy csak álom volt, te hülyőke, bár már túl volnánk rajta!) -, szóval leérettségiztem, és kiléptem az élet iskolájába, amiről Lenkei tanár úr szokott beszélni. Bizony, nem is tudom, hányadik osztályába jártam az élet iskolájának, de nagyon sok osztály volt és úgy volt (pszt! ne ordíts úgy! idenéz és kihívhat, amilyen pikkje van rám!), szóval úgy volt, hogy már huszonhét éves vagyok, és ülök egy kávéházban, és nem jól éreztem magam, képzeld, pedig mostanában hogy szerettem volna huszonhét éves lenni. Szóval a kávéházban ültem, és úgy volt, hogy tényleg egy író lettem, ami lenni akartam, és már sok könyvem megjelent, és ismertem személyesen Bródy Sándort, és elfogulatlanul beszélgettem Molnár Ferencsel, és autogramot kértek tőlem, és képzeld, mégse éreztem jól magam, nem furcsa? Szóval kiderült, hogy érettségi után nem olyan jó lesz, mint hittem. És amint ott ültem a kávéházban, esett az eső, és minden szomorú volt - ekkor én egyszerre eltűnődtem álomban, és azt gondoltam, hogy ez mégiscsak lehetetlen, hogy én már huszonhét éves vagyok, és minden így megy: - és egyszerre eszembe jutott az osztály, és hogy hiszen én tulajdonképpen a hatodikba járok, és nekem még sok dolgom van, meg kell csinálni a mértani rajzot, át kell nézнем a történelmet és közben gondolni kell a jövőre, ami nagyszerű és csodálatos lesz, mert hiszen még csak tizenhat éves vagyok. Szóval jól átgondoltam mindent, és világosan rájöttem, hogy én most nyilván csak álmodom, és még hozzá nem valami szép és dicsőséges álmot, hanem egy elég kellemetlen és tökéletlen álmot, és hogy a legokosabb, amit tehetek, ha erőlködöm és fölbredek, és átnézem a mértant, és bejövök az osztályba. Az esős ablaküveghez szorítottam a fejem, és erősen elhatároztam, hogy most felbredek és egészen más szemmel nézem majd azt az igazi életemet, a

középiskolában. Nem látom olyan keservesnek és fárasztónak és nyomasztónak; hanem figyelni fogom benne mindazt, ami benne kedély és humor és emlék és szép fiatalság: amit innen, ebből a távolságból olyan tisztán látok már - megnézek mindent jobban, mint eddig - és nektek, édes barátaim, kedves középiskolai tanulók, újra megmutatom, és figyelmeztetek benneteket, hogy mennyi szín és furcsaság és élet mindez és mennyi emlék és mennyi remény.

<http://mek.niif.hu/00700/00719/00719.htm#13>